

Mogenpörtbladet

November 2012 Marraskuu

1/2012

Spijutsund; från bron mot Ösundet
Foto: Johan Ståhl

[SENASTE NYTT: KOMMUNEN AVVERKAR SKOG PÅ VERSÖ]

s. 4

[UUTINEN: KUNTA SUORITTA METSÄHAKKUITA VERSÖSSÄ]

Renoveringen av Gamla Hinkaböle går framåt

I år: Eldstäderna, talkon

Byaföreningen har sedan år 2007 jobbat med renoveringen av byggnaderna på Gamla Hinkaböle - Mogenpört hembygdsgrd och museum.

Arbetet har under den gångna sommaren framskridit i och med att byaföreningen lät muraren Carl Irjala förse eldstäderna i såväl stugan som kammaren med ny kalkputs.

Dessvärre hade Museiverket inte i år möjlighet att ge något renoveringsbidrag utan arbetet gjordes helt på byaföreningens bekostnad. – Därutöver ordnade byaföreningen två ängstalkon (tillsammans med Meri-Kymen Luonto) och ett gårdsgårdstalko.

Pärttak och farstun väntar

I följande skede skulle byaföreningen vilja ersätta det tillfälliga plåttaket med ett nytt pärttak på renoverade takkonstruktioner. Nästa vår återstår att se om Museiverket denna gång kan ge ett bidrag eller om föreningen på något annat sätt skall lyckas finansiera arbetet. Samtidigt borde även skorstenens övre del rekonstrueras. Därefter borde farstun rekonstrueras. – En katalogisering av lösöret pågår.

Historia

Stugan, som torde vara byggd i slutet av 1700-talet eller i början av 1800-talet, var **tidigare huvudbyggnad** på **Hinkaböle enstaka hemman**. – Efter reformationen drogs hemmanet, vilket tidigare hade tillhört kyrkan, senast 1556 in till kronan som kung Gustav Vasas "arv och egna" (kungens enskilda egendom). År 1584 och 1588 donerade kung Johan III hemmanet, tillsammans med grannhemmanet Malm åt fru Beata Persdotter (Dufva) som vederlag för Kulla gård (sedermera i Strömfors), vilken gård hon hade varit tvungen att avstå ifrån. Hon hade i sitt första äktenskap varit ingift i frälsesläkten Böllia. År 1623 sålde hennes sonson Kristoffer Persson (Böllia) Hinkaböle och en annan sonson William Kristoffersson (Böllia) Malm till sin släkting överstelöjtnant Ernst Creutz. De båda hemmanen blev därigenom utgårdar till Sarvlax gård i Pernå. Genom arvskiften inom släkten Creutz kom de två hemmanen på Mogenpört sedermera att bli utgårdar först till Storabborrfors gård och därefter till Stockfors gård. Hemmanen odlades av landbönder (arrendatorer). Stockfors jämte därtill hörande hemman innehades åren 1769-1869 av släkten Schatelowitz.

*Eldstäderna har 2012 fått en ny kalkputsyta
Tulisijat ovat 2012 saaneet uuden kalkkilaastipinnan*

Godsägaren Johan Gustaf Schatelowitz (1807-1871) sålde dock redan 1835 Hinkaböle åt Jonas Hansson Kampus (1802-1836), från Strömfors men med rötter i Estland. Jonas hade handlat på sin farbror Mickel Simonsson Reimars Kampus' (1787-1848) vägnar och med dennes pengar. Den vägen kom hemmanet i bondehänder.

Hinkaböle gårdscentrum flyttade i och med uppförandet av större en ny huvudbyggnad 1840 till sin nuvarande plats knappt 200 meter västerut. Den gamla huvudbyggnaden förblev dock bebodd ända till 1921, då den genom folkskollärare Gustaf Knut Backmans (1892-1974) aktivitet blev ett museum. Väderkvarnen blev färdig i början av 1860-talet.

MOGENPÖRT ÖS BYAFÖRENING

c/o Marttinen, Tuskasvägen 361

49220 Broby

byaforeningen@mogenport.net

Vanhan Hinkabölen korjaus etenee

Tänä vuonna: Tulisijat, talkoita

Kyläyhdistys on vuodesta 2007 tehnyt työtä Vanhan Hinkabölen rakennusten – *Munapirtin kotiseututalon ja museon* – korjaamiseksi.

Työ eteni kuluneena kesänä kun muurari Carl Irjala pinnoitti sekä tuvan että kamarin tulisijat uudella kalkkilaastilla.

Valitettavasti Museovirastolla ei tänä vuonna ollut mahdollisuutta myöntää työhön korjausavustusta, vaan työ suoritettiin kokonaan kyläyhdistyksen kustannuksella. – Tämän lisäksi kyläyhdistys järjesti kahdet ketotalkoot (yhdessä Meri-Kymen Luonnon kanssa) sekä aidanrakennustalkoot.

Pärekatto ja kuisti odottavat

Töiden seuraava tavoite olisi väliaikaisen peltikaton korvaaminen uudella pärekatolla (korjattujen kattorakenteiden päälle). Keväällä jää nähtäväksi, voiko Museovirasto silloin myöntää avustusta vai onko yhdistyksen löydettävä jokin muu keino töiden rahoittamiseksi. Samanaikaisesti savupiipun yläosa tulisi rekonstruoida. Tämän jälkeen olisi vuorossa kuistin uudelleenrakentaminen. – Irtaimiston luettelointi on käynnissä.

Historiaa

Tupa, joka lienee rakennettu 1700-luvun lopulla tai 1800-luvun alussa, oli **aikaisemmin Hinkabölen yksinäistalon päärakennus**. – Uskonpuhdistuksen jälkeen talo, joka aikaisemmin oli kuulunut kirkolle, viimeistään 1556 peruutettiin kruunulle. Siitä tuli kuningas Kustaa Vaasan henkilökohtaista omaisuutta ("oma ja perintö"). Vuosina 1584 ja 1588 kuningas Juhana III lahjoitti talon, yhdessä Malm-nimisen naapuritalon kanssa, rouva Beata Jöranintyttärelle (Dufva) vastikkeeksi tämän menettämästä Kullan kartanosta (sittemmin Ruotsinpyhtäällä). Rouva oli ensimmäisen kerran avioliitossa Böllia-nimisen rälssisuvun jäsenen kanssa. Vuonna 1623 hänen lapsenlapsensa Kristoffer Perinpoika (Böllia) myi Hinkabölen ja hänen toinen lapsenlapsensa William Perinpoika (Böllia) myi Malmin talon sukulaiselleen everstiluutnantti Ernst Creutzille. Molemmista tiloista tuli

14.7.2012 höll byaföreningen öppna dörrar på Gamla Hinkaböle för allmänheten.

14.7.2012 kyläyhdistys järjesti Vanhassa Hinkabölessä yleisölle avoimien ovien päivän.

täten Pernajan Sarvilahden kartanon ulkotiloja. Creutzin suvussa tapahtuneiden perinnönjakojen kautta molemmista tuli ensin Suurahvenkosken kartanon ja sittemmin Stockforsin kartanon ulkotiloja, joita viljeli lampuoti (vuokraaja). Stockforsia ulkotiloineen hallitsi 1769–1869 Schatelowitz-suku.

Kartanonomistaja J. G. Schatelowitz (1807-1871) myi 1835 Hinkabölen ruotsinpyhtääläiselle virolaistaiselle Johan Hansinpoika Kampukselle (1802-1836), joka toimi setänsä Mickel Simoninpoika Reimars Kampuksen (1787-1848) lukuun ja rahoilla. Tätä kautta talo siirtyi talonpoikaiseen omistukseen.

Uuden päärakennuksen valmistuttua 1840 Hinkabölen tilan keskus siirtyi vajaat 200 m lännemmäksi. Vanhassa päärakennuksessa asuttiin kuitenkin aina vuoteen 1921, jolloin siitä tuli museo. Tuulimylly valmistui 1860-luvun alussa.

Skattläggningskartan från 1777 utvisar att Hinkaböles gårdstomt då fanns på samma ställe där museibyggnaden ännu står. Vuoden 1777 verollepanokartta osoittaa että Hinkabölen talon tontti silloin sijaitsi paikassa jossa museorakennus vieläkin seisoo.

MUNAPIRTIN SAAREN KYLÄYHDISTYS

c/o Marttinen, Tuuskintie 361

49220 Siltakylä

byaforeningen@mogenport.net

FRÅN VERSÖFRONTEN INGENTING NYTT – MEN SKOGSAVVERKNINGAR!

Under detta år har det fortfarande varit lugnt vad gäller kommunens planer på att bygga ett stort turismcentrum på Versö på Mogenpört.

Byaföreningens besvär över landskapsplanen är fortfarande anhängigt i Högsta förvaltningsdomstolen. Några närmare uppgifter om handläggningstidtabellen där föreligger inte.

Oroväckande är att kommunen i november har börjat med en stor skogsavverkning på Versö.

VERSÖN RINTAMALTA EI MITÄÄN UUTTA – MUTTA METSÄHAKKUITA!

Kulunut vuosi on edelleen ollut rauhallinen sikäli kuin on kyse kunnan suunnitelmista rakentaa suuri matkailukeskus Munapirtin Versöhön.

Kyläyhdistyksen valitus maakuntakaavasta on edelleen vireillä Korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Lähempiä tietoja asian käsittelyaikataulusta siellä ei ole tiedossa.

Huolestuttavaa on että kunta marraskuussa on aloittanut suuret metsähakkuut Versössä.

BYAFÖRENINGENS MEDLEMSAVGIFT 2012

Föreningsmedlemmarna ombeds att inom november månad betala det innevarande årets medlemsavgift med nedanstående bankgiro.

Medlemsavgiften är **15 €/person**, dock så att övriga familjemedlemmar bosatta på samma adress betalar endast **10 €/pers.** – *En familj med tre personer betalar således 15 € + 10 € + 10 € = 35 €.*

NY MEDLEM: Om du inte ännu är medlem kan du enkelt bli det genom att betala in medlemsavgiften på kontot. Skriv i så fall även **namn, adress och eventuell e-postadress** i rutan "Meddelande".

KYLÄYHDISTYKSEN JÄSENMAKSU 2012

Yhdistyksen jäseniä pyydetään marraskuun aikana suorittamaan kuluva vuoden jäsenmaksu alla olevalla pankkisiirrolla.

Jäsenmaksu on **15 €/henkilö**, kuitenkin niin että muut samassa osoitteessa asuvat perheenjäsenet maksavat vain **10 €/henk.** – *Kolmen hengen perhe maksaa näin ollen 15 € + 10 € + 10 € = 35 €.*

UUSI JÄSEN: Ellet jo ole jäsen voit helposti liittyä maksamalla yhdistykseen jäsenmaksun pankkitilille. Kirjoita siinä tapauksessa myös **nimi, osoite ja mahdollinen sähköpostiosoite** "Viesti"-kenttään.

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	Aktia Bank FI8440557620000688	BIC HELSEFIHH
Saaja Mottagare	Mogenpört ös byaförening - Munapirtin saaren kyläyhdistys r.f.	Viesti Meddelande
TILISIIRTO GIRERING Maksajan nimi ja osoite Betalarens namn och adress Alle- kirjoitus Underskrift		Medlemsavgift 2012 _____ € Jäsenmaksu 2012 _____ € Donation _____ € Lahjoitus _____ €
	Tiilitä nro Från konto nr	Viitenro Ref.nr Eräpäivä Fört.dag 30.11.2012 Euro

Maksu välitetään saajalle maksujenvälityksen ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.
Betalningen förmedlas till mottagaren enligt villkoren för betalningsförmedling och endast till det kontonummer som betalaren angivit.